

iona stichting *herengracht 276-1016 BX amsterdam*

BELEIDSPLAN VAN DE IONA STICHTING VOOR 2012 – 2014

Vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur op 7 september 2011

Inhoudsopgave

BELEIDSTHEMA'S IN VERBAND MET HET DOEL VAN DE STICHTING 3

- Doel van de Stichting 3
- Doelgroep 3
- Missie 3
- Maatschappelijke context 3
- Zes beleidsterreinen 3
 - 1 Het secretariaat als een centrum van dienstverlening 4
 - 2 Fondswerving 4
 - 3 Projectsteun en ondersteuning voor opleiding en ontwikkeling 4
 - 4 Verbindingen verzorgen 4
 - 5 Iona Jaarinitiatieven 5
 - 6 Overige Iona initiatieven 5

FINANCIEEL BESTUURLIJKE THEMA'S 6

- Fondswerven: inzicht en overleg 6
- Fondsen: werkfondsen, endowmentfondsen en fondsen op naam 6
- Financieel beleid en begrotingsbeleid 6
- Onroerende zaken 7
- Verantwoord beleggen, beleggingsbeleid, en Financiële Commissie 7
- Fiscale aspecten 7

ALGEMEEN BESTUURLIJKE THEMA'S; GOED BESTUUR 8

- Verantwoordelijk beleid 8
- Projectevaluaties 8
- Evaluaties van bestuursleden, directeur en medewerkers 8
- Structuur van de Stichting 8
- Transparantie, Jaarverslag, Jaarrekening en accountantsverklaring 9
- Samenwerking met andere instellingen 9
- Nevenfuncties 9
- Verantwoord ondernemen? 9

BELEIDSPLAN

Het Iona Beleidsplan beschrijft het Iona beleid over de gehele linie. Niet alleen ten behoeve van schenkers en aanvragers, maar ook ten behoeve van de belastingdienst, die immers van een Algemeen Nut Beogende Instelling of 'ANBI' een actueel beleidsplan nodig heeft met: een verantwoording van de werkwijze, de manier van geld werven, het beheer van het vermogen en de besteding van het vermogen. Dit zijn voornamelijk thema's in verband met het statutaire doel van de Stichting. Bovendien komen bestuurlijke thema's aan de orde, zoals het financieel beleid, de bestuurlijke structuur en de tegenwoordige vereisten van 'good governance' of goed bestuur. De namen van de bestuursleden worden vermeld aan het begin van het jaarverslag.

BELEIDSTHEMA'S IN VERBAND MET HET DOEL VAN DE STICHTING

Doel van de Stichting

Het doel van de Stichting is het bevorderen van geestelijke, culturele en maatschappelijke ontwikkeling in de ruimste zin. Zij richt zich op initiatieven van algemeen nut, in het bijzonder op het gebied van:

1. Antroposofie en haar aandachtsgebieden, waaronder pedagogie, gezondheidszorg, gehandicapten zorg, landbouw, natuurwetenschappen, euritmie, en het actief waarnemen van kunst.
2. De religieuze dimensie van het leven.
3. Architectuur, monumentale kunsten, tuin- en landschapsarchitectuur, muzische en beeldende kunsten.

Het bestuur hanteert de doelomschrijving van de Stichting als een levende en richtinggevende kracht.

Doelgroep

De Iona Stichting is een internationaal georiënteerd knooppunt van schenkers, aanvragers, studenten, kunstenaars, bestuurders, medewerkers, leveranciers, vrienden en belangstellenden uit de sfeer van maatschappelijke vernieuwingen, cultuur en antroposofie.

Het gaat om de creatieve interactie tussen schenkers en initiatiefnemers.

Missie

Het bevorderen van initiatiefkracht is de kern van onze missie: financiële hulp en advies bij projecten van derden, maar ook het ontwikkelen van eigen initiatiefkracht, in de vorm van Iona Jaarinitiatieven en andere initiatieven. Dit alles in een context van transparantie, sociale verantwoordelijkheid en duurzaamheid. Eén en ander wordt hieronder nader besproken.

Maatschappelijke context

Een ontwikkelingstrend waarmee wij rekening mee moeten houden is het schrale culturele klimaat. Allereerst in Nederland, waar het gedoogkabinet de cultuur aan zijn laars lapt. Maar ook in het Zwitserse Goetheanum, het centrum van de antroposofische beweging, waar miljoenen bezuinigd worden. Reorganisatie is daar noodzakelijk, met als bijkomend probleem de waardedaling van de euro ten opzichte van de Zwitserse frank, waardoor de opbrengst van de contributies sterk is uitgehold. Voor het Goetheanum is het erg moeilijk om de gaten te dichten. Beide ontwikkelingen leiden tot meer inkomende aanvragen.

Onze visie op de huidige maatschappelijke context is tweeledig, want er is tussen de maatschappelijke trendsetters, als wij het goed zien, een dubbele strijd gaande. Zij die hun eigen belang najagen en zij die het algemeen belang op het oog hebben staan recht tegenover elkaar. Krasser dan doorgaans beseft wordt, ook al wil de economische theorie ons doen geloven dat het eigen belang en het algemeen belang in elkaars verlengde zouden liggen, aldus de scherpe analyse van Hans Achterhuis in zijn boek *'De utopie van de vrije markt'*. Bovendien is er een niet minder hevige strijd gaande tussen de trendsetters van het materialistische wereldbeeld (*'Wij zijn ons brein'*) en de voorvechters van religieuze en spirituele waarden. Helaas wordt het debat gevoerd door zo hard mogelijk te roepen met dichte oren. Een nieuw geluid komt van een team van twaalf onderzoekers o.l.v. Gabriël van den Brink. In hun rapport *'De lage landen en het hogere'*, en in de korte samenvatting daarvan *'Eigentijds idealisme, een afrekening met het cynisme in Nederland'* komen zij tot een onverwachtse conclusie: de drijvende kracht die het menselijk maatschappelijk handelen beweegt is te definiëren als *'Toewijding aan het hogere'*. Klaas van Egmond visualiseerde in zijn boek *'Een vorm van beschaving'* de dynamiek van de spanning tussen de verschillende wereldbeschouwingen. De Iona Stichting neemt zijn raad ter harte: beoefen evenwichtskunst tussen idealen en maatschappelijke context.

Zes beleidsterreinen

Het doel wordt in de statuten toegespitst op zes beleidsterreinen: het verzorgen van het secretariaat als onafhankelijk orgaan voor dienstverlening en advies; het aantrekken van schenkingen om de projecten en initiatieven te financieren; het verlenen van steun en advies voor projecten van aanvragers; het verlenen van steun bij opleiding en ontwikkeling; het actief creëren en onderhouden van verbindingen; het door de Stichting ontplooiën van Iona Jaarinitiatieven; het initiëren van overige Iona initiatieven ter bevordering van maatschappelijke ontwikkeling. Deze beleidsterreinen worden nu eerst afzonderlijk besproken.

1 Het secretariaat als een centrum van dienstverlening

Het secretariaat functioneert, zonder kosten in rekening te brengen, als een onafhankelijk centrum van dienstverlening en advies ten behoeve van initiatieven met een ideëel doel en administreert initiatieffondsen, partnerfondsen, werkfondsen, endowmentfondsen, fondsen op naam, een studiefonds en een Vriendenkring. Op het secretariaat is Sonja Bönisch verantwoordelijk voor de boekhouding, Frouke Flieringa voor de verwerking van de projectaanvragen en Christine Geertsema voor projectevaluatie en communicatie. Onder verantwoordelijkheid van directeur Ignaz Anderson zorgen zij gezamenlijk voor de goede gang van zaken in het secretariaat.

Directeur en secretariaatsmedewerkers komen wekelijks in werkoverleg bijeen.

2 Fondswerving

Soms komen spontane schenkingen of legaten binnen, maar meestal is er persoonlijk overleg over de intenties van een schenking. Soms ook heeft de schenker of de erflater zijn intenties opgeschreven. Wat wil de schenker graag bevorderen? Hoe beter dat bij ons bekend is, hoe beter wij ermee kunnen werken. Dit begint al met het administreren van de schenking met de juiste doelomschrijving in een aangegeven fonds.

Een bijzondere service aan schenkers is mogelijk in de vorm van een 'fonds op naam', een initiatief fonds, of partner fonds. Een schenking wordt daardoor in datzelfde jaar al fiscaal aftrekbaar, ook als het uiteindelijke doel van de donatie in één van de volgende jaren gekozen wordt. Door zorgvuldige persoonlijke afstemming kan de oprichter van zo'n fonds een partnership met de Iona Stichting ontwikkelen. Dit heeft voor beide partijen voordelen: de schenker verleent extra armslag aan de Iona Stichting en wij staan de schenker terzijde met ons netwerk, onze ervaring, met praktische en fiscale deskundigheid, met mogelijkheden tot cofinanciering, en vooral met levensvreugde. Want schenken geeft vreugde en plezier, vooral als de schenking tot stand komt in goed onderling contact, met inzicht en warmte. Meer hierover vindt u verderop onder het kopje 'financieel-bestuurlijke thema's'.

3 Projectsteun en ondersteuning voor opleiding en ontwikkeling

Initiatiefnemers geven het bestuur met hun aanvragen een veelkleurig beeld van de samenleving, de noden, de idealen en de vernieuwingsimpulsen. Bij de beoordeling gaat de aandacht vooral uit naar de creativiteit en initiatiefkracht van de aanvragers, zonder uit te gaan van vastgestelde budgetten voor bepaalde categorieën van aanvragen. Wanneer een project naar het oordeel van het bestuur een hoge prioriteit verdient, maar onze de middelen niet toereikend zijn voor de financiering, dan zullen wij pogen om bij particuliere schenkers of bij collega fondsen voldoende steun voor het project te verwerven.

Primair van belang bij de beoordeling is de innerlijke consistentie van het project, dat wil zeggen: creëert de initiatiefnemer een samenhang tussen ideaal, doelgroep, aanpak en financieringsplan? Daarnaast speelt uiteraard de vraag of een aanvraag in de doelstelling van de Stichting past.

Op de website is onder het kopje *steun aan projecten* te lezen welke aandachtspunten bij het indienen van een aanvraag van belang zijn. Bij de behandeling van aanvragen werkt het secretariaat snel. Zo snel, dat projecten binnen twee maanden een beslissing en veelal ook betaling kunnen verwachten.

De behandeling van de aanvragen wordt voorbereid door secretariaat en directeur. Buiten het doel vallende aanvragen worden direct afgewezen, om nodeloze wachttijd bij de aanvrager te voorkomen. Aanvragen binnen het doel, ook de twijfelgevallen, gaan naar het Dagelijks Bestuur en worden binnen twee maanden behandeld tenzij de aanvraag niet compleet is en nadere informatie moet worden opgevraagd. Voor bijdragen uit de eigen middelen van de Iona Stichting gelden enkele uitsluitingscriteria: geen financiering achteraf; geen exploitatiefinanciering; geen financiering van gebouwen. Voor steun uit onze fondsen kunnen ruimere criteria gelden, afhankelijk van de richtlijnen die de schenker aan het fonds heeft meegegeven.

Waar ter wereld het project wordt aangevraagd maakt in beginsel geen verschil, maar aanvragen uit landen buiten Europa kunnen wij alleen honoreren als wij in het betreffende land voldoende betrouwbare contacten hebben om de aanvragen te beoordelen.

Ondersteuning op het gebied van onderwijs en ontwikkeling vindt plaats in drie vormen:

- studiefinanciering van studerenden aan antroposofische beroepsopleidingen.
- beroeps ondersteunende cursussen en congressen.
- hulp bij individuele persoonlijke ontwikkeling binnen antroposofische organisaties.
- ondersteuning van promovendi met een antroposofische achtergrond.

Aanvragen gericht op antroposofische opleidingen, cursussen, bijscholing, vakcongressen, e.d. worden in de regel door directeur en secretariaat afgehandeld, tenzij er reden is deze in het bestuur in te brengen.

4 Verbindingen verzorgen

Relaties onderhouden en verbindingen versterken heeft inhoudelijke, menselijke en technische aspecten. De menselijke dimensie is de kern: het verzorgen van tussenmenselijke ruimte, waarin van twee kanten een vertrouwensband kan groeien. Dit geldt bij ons bemiddelingswerk, maar ook bij schenkingen en toekenning van steun. Wij ervaren dagelijks hoe de kracht van vertrouwen bij het verlenen van steun een aanvrager vleugels kan geven, dankzij onze schenkers die dit mogelijk maken. Inzicht is de inhoudelijke dimensie. 'Schenken kan alleen uit inzicht' was het credo van onze vroegere directeur Dolf van Aalderen. Schenken is een handeling uit vrije wil, wanneer inzicht en een warm

hart samengaan. Het is dan ook goed om over grotere schenkingen in gesprek te gaan en alle aspecten te spiegelen aan de deskundigheid van een ervaren organisatie. De technische dimensie komt vooral tot uiting bij grote aantallen schenkingen en aanvragen. Dat vereist een goed lopend administratief systeem, dat wij met andere stichtingen hebben opgebouwd en waarvan de kosten gezamenlijk worden gedragen. Binnen onze stichting wordt dit systeem verzorgd door het secretariaat, dat ook de nieuwsbrieven, website, relatiebeheer en communicatie verzorgt. De statutaire opdracht tot het scheppen en verzorgen van verbindingen heeft vanaf het begin aanleiding gegeven tot heel veel Iona initiatieven.

5 Iona Jaarinitiatieven

Een Iona Jaarinitiatief wordt door het Algemeen Bestuur in een bepaald jaar, conform de statuten, geïnitieerd met een bepaald budget en moet dan binnen vijf jaar tot stand komen. Mocht dat niet slagen, dan wordt de reservering voor het project geannuleerd. Ook deze statutaire opdracht heeft de Stichting uitzonderlijk veel nuttige ervaring opgeleverd. Wij weten uit eigen ervaring wat er bij het initiëren van een project komt kijken en dat komt ons bij de beoordeling van aanvragen en bij de advisering van initiatieven goed van pas.

Hieronder volgt een lijst met actuele aandachtsvelden, initiatiefdragers en de onderhanden initiatieven. Het is al genoemd: vanaf het aangegeven jaar is er vijf jaar de gelegenheid om het betreffende project te realiseren.

Iona Stichting

<i>aandachtsveld</i>	<i>initiatiefdrager</i>	<i>onderhanden initiatieven</i>
2007 Architectuur	Ignaz A	Engelse versie 'Organische Architectuur' Pieter van der Ree
2008 Kunsten	Ignaz A	2013, Rudolf Steiner tentoonstelling in de Kunsthal
2009 Filosofie	Désanne vB	Congres Filosofie van de vrijheid op 1 oktober 2011
2010 Onderwijs	Maarten RC	Congres over 'Natuurlijk leervermogen'
2011 Gezondheidszorg	Jan H	Congres, boekpresentatie, manifest 'Duurzame Zorg'
2012 Religieuze dimensie	Michiel tH	Dionysius Areopagita, vertaling en presentatie
2013 Tuin en landschap	Maarten RC	nog open

6 Overige Iona initiatieven

Overige initiatieven die naar het oordeel van het bestuur op de weg van de Iona Stichting liggen kunnen door het bestuur aan de directeur of aan een bepaald bestuurslid worden opgedragen. Hieronder worden enkele voorbeelden genoemd:

Project 'Antroposofie en Samenleving'. Het gezamenlijke veld van antroposofische organisaties heeft een grote maatschappelijke impact, veel groter dan meestal gedacht wordt. Toch is er veel te verbeteren, met name in het spanningsveld tussen de voor leerlingen, cliënten en patiënten vereiste sfeer van rustige aandacht, de budgetterings-, beheers- en verantwoordingstechnieken van de huidige tijd en de vernieuwingsnoodzaken om toekomstbetrokken te blijven. In ons project *Antroposofie en Samenleving* kijken wij met leidinggevend van antroposofische organisaties samen in dat spanningsveld en helpen wij om bruggen te slaan tussen de krachtenvelden in die organisaties. Wij gebruiken daarbij o.m. het *Krachtenveldmodel* van Bureau Hasper en van der Torn, *Theorie U* van Otto Scharmer en *Meditatie* van Arthur Zajonc. Projectleider is Clarine van Lookeren Campagne. Zij organiseert Leergesprekken voor Leidinggevend, jaarcursussen '*Antroposofie en werk*', algemene Theorie U dagen, intervisie voor directeuren en leidinggevend en zij treedt in contact met de betreffende koepelorganisaties. In een uitgebreide evaluatie met interviews en een enquête kwam o.a. het verzoek naar voren: '*Iona Stichting, help de vlam brandend te houden vanuit jullie onafhankelijke positie.*'

Manicheïsme en dialoog; Vriendenkring Christine Gruwez. Op initiatief van de Iona Stichting en van Margriet en Peter Idenburg en Tettje van Wageningen, drie reisgenoten van Christine Gruwez, is op 6 april 2008 de Vriendenkring '*Onderweg met Christine Gruwez*' opgericht. Christine Gruwez is filosofe en Iraniste, Wij hadden al veel met haar samengewerkt en haar onderzoek naar het Manicheïsme wilden wij ondersteunen. De aanvankelijke filosofisch-historische benadering heeft zij inmiddels verbreed en zij werkt nu aan een boek over het Manicheïsme als basis voor dialoog in de moderne tijd. Wellicht kan zich dit ontwikkelen tot een 'Manichese filosofie van de vrijheid'. De Vriendenkring verzorgt jaarlijks een vriendendag en een 'uitstap' met Christine voor vrienden, plus twee nieuwsbrieven. Inmiddels staat er een reis naar Israël onder leiding van Christine Gruwez op stapel en wellicht volgen er nog meer reizen voor de vriendenkring.

Duurzaamheid in internationaal perspectief, leerstoel in Tilburg van Prof. dr. Kees Zoeteman bij Telos, onderdeel van het Tilburg Sustainability Centre. Naast onderzoek op het gebied van globalisering en duurzame ontwikkeling voor Globus werkt de heer Zoeteman bij Telos aan het bevorderen van duurzaamheids beleid bij bedrijven en overheden. De Iona Stichting maakte, samen met de Triodos Foundation, na de pensionering van de heer Zoeteman verlenging van het onderzoek mogelijk.

Leerstoel Architectuur in Alfter bij Bonn van Pieter van der Ree. De op initiatief van de Iona Stichting ingestelde en door ons goeddeels gefinancierde leerstoel richt zich op de organische architectuur. Ook deze leerstoel wordt telkens na grondige evaluatie gecontinueerd.

Leerstoel 'Social Sculpture' in Oxford van Prof. Dr. Walter Kugler van het Rudolf Steiner Archiv in Dornach. Deze leerstoel aan de Brookes University in Oxford is op ons initiatief ingesteld en wordt ook door ons gefinancierd. Het wetenschappelijk werk van Prof. Kugler in het Rudolf Steiner Archiv krijgt hiermee tevens erkenning als onderzoek voor deze universiteit. Wij continueren dit project telkens na evaluatie en instemming van alle betrokkenen.

Goetheanum Meditation Initiative Worldwide met Arthur Zajonc e.a. Met de Zwitserse Evidenz Gesellschaft en de Vidar Stiftelsen uit Zweden schiepen wij de basis voor deze internationale initiatief kring met o.a. Bodo von Plato en Ron Dunselman. Vanaf het begin is Ignaz Anderson zeer nauw betrokken bij het initiatief. Doel is het scheppen van een nieuwe, internationale aanzet voor het meditatieve leven in de antroposofische beweging. De actieve steun van het bestuur van de Allgemeine Anthroposophische Gesellschaft in Dornach is daarbij een stimulerende kracht.

Speciale aandachtsgebieden. Het bestuur heeft enkele personen gevraagd om op bepaalde aandachtsgebieden extra opmerkzaam te zijn en te onderzoeken of daar een initiatief van de Stichting nodig is. Dit zijn: Lili Chavannes voor *ouders en kinderen*; Selma Steenhuisen voor *jongeren*; Maarten de Jong voor *ethiek*; Ignaz Anderson op het gebied van *water*.

FINANCIEEL BESTUURLIJKE THEMA'S

Fondswerven: inzicht en overleg

Een schenker kan voldoende geïnformeerd zijn en op grond daarvan spontaan tot een schenking komen, al of niet met een aangegeven bestemming, maar niet zelden is persoonlijk overleg gewenst. Dit overleg kan plaats vinden op initiatief van de schenker of op initiatief van de Stichting. Dit gebeurt bijvoorbeeld als iemand blijk heeft gegeven van bijzondere interesse in bepaalde projecten. Het gesprek gaat soms over eenmalige schenkingen, soms over een periodieke schenking, dan weer over een legaat of over de zorg voor de gehele nalatenschap en soms over de verzorging van de uitvaart. Uit dit soort persoonlijk overleg kunnen intieme banden groeien, die bij de uiteindelijke besteding van de fondsen waardevol blijken. Immers, iedere steun aan de Iona Stichting is behalve geld ook een bewuste intentie, en daarmee een spiritueel gegeven, dat op basis van overleg zijn werking kan hebben. Maar ook spontane schenkingen ervaren wij als een stimulans voor ons werk.

Voor de Vriendenkring Christine Gruwez bestaat een soort donateursysteem, waarbij de deelnemers aan de Vriendenkring een bepaald bedrag per jaar toezeggen. Bij grotere initiatieven maken we inmiddels gebruik van de digitale betaalmethode iDeal.

Fondswervende instelling richten zich met openbare acties tot het publiek, waarbij de kosten van fondswerving met de opbrengsten verrekend kunnen worden. Bij de Iona Stichting is dit anders. Schenkingen komen voornamelijk binnen door persoonlijke contacten, waarin wezenlijke intenties worden aangegeven. De kosten van deze bijzondere vorm van aandacht laten zich niet berekenen, maar wij zijn dankbaar voor het feit dat schenkers ons werk belonen met nieuwe giften. In het totaal mochten wij in 2011 bijna een miljoen aan schenkingen en nalatenschappen ontvangen. Elke bijdrage, groot of klein, heeft betekenis voor ons.

Fondsen: werkfondsen, endowmentfondsen en fondsen op naam

Het werd al even genoemd elke schenking, elke aanvraag en elke toekenning wordt zorgvuldig geadministreerd in de boekhouding en in de projectadministratie '*Kristal*'.

Financiële exactheid is vanaf de oprichting een basisbeginsel van de Iona Stichting. Dit hangt samen met het serieus nemen van de idealen van de schenkers en de idealen van de aanvragers. Willen wij die intenties bewust opnemen en verwerken, dan moeten wij die ook zorgvuldig administreren. Hiervoor is een tamelijk ingewikkeld systeem in de boekhouding nodig. Voor wie gewend is ermee om te gaan is dit geen probleem. Als u voor het eerst echter kennis maakt met het *Fondsenoverzicht* in onze jaarrekening zult u enige concentratie nodig hebben om het te doorzien. En dan nog hebben wij het overzicht het sterk vereenvoudigd: alle individuele fondsen op naam, verbonden aan schenkers waarmee wij overleg plegen omtrent de bestedingen, zijn in het *Fondsenoverzicht* samengevat in slechts één regel: *Fondsen op Naam*. Hieronder, bij *fiscale aspecten*, wordt beschreven hoe de schenker van een 'Fonds op Naam' een vruchtbare relatie met Iona kan opbouwen via het overleg over de bestedingen.

Endowmentfondsen zijn speciaal in het leven geroepen om naast projectsteun ook structurele hulp te kunnen verlenen.

Financieel beleid en begrotingsbeleid

Het meest wezenlijke deel van het financiële resultaat bestaat uit schenkingen en nalatenschappen. De schenkers geven hiermee niet alleen belangrijke financiële steun, maar ook een sterke morele kracht die ons motiveert. De stichting wordt door de schenkers gedragen. Dankzij onze schenkers voelen wij ons gesteund om jaarlijks een veel groter bedrag uit te geven dan de inkomsten uit vermogen zouden toelaten.

De beleggingsresultaten wisselen met de beursresultaten, maar door de jaren heen rekenen wij toch met een opbrengst van 4 à 5 %, zijnde sedert de eurocrisis circa € 500.000,-. Om de schommelingen in de beurskoersen op te vangen gebruiken wij een 'egaliseringsreserve'. De schenkingen aan het 'Fonds landbouwgronden' zijn in feite periodieke aflossingen van de koopsom, bestemd voor de opbouw van het eigen vermogen van de Stichting.

De overheadkosten omvatten bij Iona minder dan de helft van de secretariaatskosten. Meer dan de helft van het werk van het secretariaat betreft de reeds genoemde dienstverlening voor ‘initiatieven met een ideëel doel’.

De salariering van de directeur bouwt voort op zijn vorige functie conform de onderwijs cao, inclusief een pensioenbijdrage, zonder enige bonus of toeslag. Bestuurders/toezichthouders ontvangen geen bezoldiging en declareren nauwelijks reiskosten.

De financiële strategie en het begrotingsbeleid zijn bij de Iona Stichting gebonden aan een randvoorwaarde: de continuïteit van het secretariaat als dienstencentrum. De omvang van het eigen vermogen is hiertoe voldoende. De kosten van het secretariaat en de reeds voorgenomen projecten zijn vrij nauwkeurig in te schatten. Over de laatste zes jaren (dus inclusief de financiële crisis) waren de beleggingsresultaten gemiddeld 2,3 maal hoger dan de kosten van het secretariaat, zodat aan de genoemde randvoorwaarde voldaan werd. Voorts zijn de kosten van reeds voorgenomen projecten vrij nauwkeurig in te schatten. Ook die kunnen uit de gemiddelde beleggingsresultaten gedekt worden. De financiële strategie en het begrotingsbeleid zijn overigens bij Iona een dienend en volgend, maar geen leidend beginsel. Het statutaire doel *‘bevorderen van geestelijke, culturele en maatschappelijke ontwikkeling’* staat voorop. De aanvragen worden getoetst op de eigen merites en voor zover mogelijk is het individuele oordeel over een project bepalend voor de toekenningen, niet een vastgelegd budget. Als het leven projecten op ons pad brengt waarvoor wij steun van anderen nodig hebben, trachten wij die te verkrijgen van particuliere schenkers of van collega stichtingen. De begroting functioneert in ons financiële beleid dus zo min mogelijk als een beperkend budget: wij houden onze handen vrij om zo veel mogelijk proactief in te spelen op de situatie die zich aandient. Wanneer een bepaald project niet kan worden gefinancierd, gaat de directeur gericht op zoek naar financiering vanwege het belang van dat specifieke doel. Het is, mag wel gezegd worden, een ambitieus beleid.

Onroerende zaken

Het huis van de Iona Stichting aan de Herengracht 276 te Amsterdam herbergt het secretariaat.

Het huis aan de Eekhoornlaan 5a te Wageningen is beschikbaar voor werkzaamheden van antroposofische groepen in Wageningen. Deze beide panden zijn in de jaarrekening pro memorie gewaardeerd, als zijnde in gebruik voor de doelstelling van de stichting.

De landbouwgrond te Waddinxveen is aan de stichting geschonken ter versterking van het stamvermogen op lange termijn. In beheer, onderhoud en verzekering van de onroerende goederen voorziet het secretariaat.

Verantwoord beleggen, beleggingsbeleid, en Financiële Commissie

‘Verantwoord beleggen’ is een kwestie die ons intensief bezig houdt. *People, Planet, Profit*, is een bekende trits, maar bij de Iona Stichting is de ‘Profit’ ethisch van aard: het is ‘Toewijding’ en ‘Ethiek’. Wij zien ‘verantwoord beleggen’ als een leerschool; als een ontwikkelingsproces met drie dimensies: verantwoord beleggen heeft *milieu aspecten, sociale aspecten en ethische aspecten*.

In het beleggingsbeleid van de Iona Stichting is gekozen voor een vooruitstrevende koers met betrekking tot het beleggen in groene, duurzame en maatschappelijk verantwoorde ondernemingen. Onze vermogensadviseur is Double Dividend te Amsterdam.

In de Financiële Commissie van de Iona Stichting staan de voorzitter en de directeur de penningmeester terzijde bij het toezicht op de beleggingen. De vermogensadviseur rapporteert ieder kwartaal aan de Financiële Commissie die de samenstelling van de portefeuille bewaakt en de prestaties van de vermogensadviseur evalueert. De vermogensadviseur is een expert op het gebied van verantwoord beleggen. In 2011 is de beleggingsportefeuille volledig herbelegd in fondsen die zo veel mogelijk rekening houden met de genoemde drie dimensies van verantwoord beleggen.

In het beleggingsplan is de strategische middelenverdeling, de tactische marge, het gebruik van vreemde valuta, regionale spreiding, derivaten, het risicobeheer en het accent op duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen omschreven. Bij de strategische middelenverdeling is laatstelijk gekozen voor 50% aandelen, 45% vastrentende en alternatieve waarden en 5% liquiditeit.

Koerswinsten en koersverliezen worden zichtbaar gemaakt in de jaarrekening en worden met het oog op de continuïteit van het ‘Stamkapitaal’ voor een deel toegevoegd of onttrokken aan een egaliseringsreserve.

Fiscale aspecten

De fiscale kaders maken veel mogelijk voor de Iona Stichting en haar schenkers. Ons beleid is hierop gericht. De ‘Geefwet’ is per 1 januari 2012 in werking getreden met daarin een stimulans aan culturele doelen met de status van anbi (algemeen nut beogende instelling). Voor de Iona Stichting is dat het geval. De genoemde stimulans laat toe om het totaal van uw schenkingen aan culturele doelen met een maximum van € 5.000,- te verhogen met 25%, zodat u bijv. voor € 1.000,- nu € 1.250,- mag aftrekken, en voor het maximum van € 5.000,- mag u € 6.250,- aftrekken. Hoe hoger uw belastingtarief, hoe meer u van de belasting terugkrijgt. Dit kan oplopen tot 60%.

Ook boven de genoemde grens van € 5.000,- is er zeer belangrijk belastingvoordeel te behalen, dat niet tot 60%, maar wel tot 50% kan oplopen, door aftrek van uw belastbare som. Bij gewone schenkingen gelden voor de aftrekbaarheid de bekende grenzen van ten minste en ten hoogste 1% en 11% van uw belastbare som. Die grenzen vervallen bij een jaarlijkse schenking voor minstens vijf jaar via een notariële akte. Zulke *periodieke schenkingen* zijn onbeperkt aftrekbaar voor de inkomsten belasting. Als u over vermogen beschikt waarvan u een deel kunt missen, kan deze vorm fiscaal

zeer voordelig zijn. Vanuit onze fiscale deskundigheid kunnen wij u hierbij adviseren. Als iemand ruim voldoende vermogen heeft voor het levensonderhoud, dan kan een periodieke schenking er zelfs toe leiden dat de schenker in het geheel geen belasting meer verschuldigd is. Extra plezierig kan een periodieke schenking uitpakken waarin u deze aan uw fonds op naam bij de Iona Stichting richt: u kunt dan gebruik maken van het netwerk en de expertise van de Stichting en overlegend en adviserend vorm geven aan het uitgavenbeleid vanuit uw fonds, waardoor zich een boeiend en vruchtbaar samenwerkings verband met Iona kan ontwikkelen.

In de sfeer van de 'schenkelbelasting' en 'erfbelasting' (voorheen 'schenkingsrecht' en 'successierecht') profiteren de schenkers en de Iona Stichting van een algehele vrijstelling voor anbi-stichtingen. Een legaat aan kleinkinderen kan oplopen tot 36%, aan neven en nichten zelfs tot 40%, terwijl de Iona Stichting dankzij de ANBI status 0% betaalt. En aangezien de Iona Stichting als dienstenorgaan geen kosten in rekening brengt, kunnen schenkingen en legaten door Iona voor de volle 100% worden aangewend voor de door de schenker aangegeven doelen, voor zover die passen in de doelstellingen van de Iona Stichting.

ALGEMEEN BESTUURLIJKE THEMA'S; GOED BESTUUR

Verantwoordelijk beleid

Verantwoordelijk beleid betekent bewustzijn ten opzichte van cultuur en natuur. De term 'cultuur' houdt in de bereidheid om verantwoording af te leggen aan schenkers, aanvragers en aan de belastingdienst. *Wij leggen verantwoording af met ons jaarverslag*, waarin naast het beleidsplan, ook het bestuursverslag, de jaar rekening, de plannen voor komend jaar, de begroting, en een overzicht van alle gesteunde projecten worden opgenomen. Het jaarverslag wordt aan schenkers en relaties gezonden, ter bespreking op de Iona Jaarvergadering. Bovendien wordt het jaarverslag gepubliceerd op onze website.

Opmerkingen, vragen en voorstellen naar aanleiding van ons beleid zijn van harte welkom.

Projectevaluaties

Het ontwikkelen van een eigen evaluatiemethode, waarin de initiatiefnemer van een project goed in beeld komt en niet verdwijnt achter de gebruikelijke evaluatieformulieren, is inmiddels tot vast beleid geworden. Wij vragen nu systematisch naar evaluaties van de aanvragers in hun eigen toon en stijl. Dit kan allerlei vormen aannemen: bij een groot project misschien een rapport, of een verschenen boek, of een weblog, een filmpje, een fotoserie, of een link naar de eigen website. Bij vervolgaanvragen is de evaluatie van de vorige fase essentieel. In de nieuwe opzet van onze website zullen de evaluaties inzichtelijk worden gemaakt.

Evaluaties van bestuursleden, directeur en medewerkers

Een heldere structuur, transparante processen en het onderkennen van blinde vlekken bij directie en bestuurders gelden als kenmerken van 'Goed Bestuur'. Meestal wordt daarbij een systeem van gemaximeerde zittingstermijnen aanbevolen, maar de Iona Stichting kiest voor een ander middel om de bestuursleden en de perspectieven scherp te houden. Ten eerste zorgen wij voor leeftijdsspreiding binnen het bestuur. Zo hebben wij de gewoonte bestuursleden liefst al in hun studentenleeftijd aan te trekken. Jonge bestuursleden zijn in staat met hun onbevangenheid en soms met revolutionaire vragen de oudere bestuursleden bij de les houden en onderwijl zelf ervaring op te bouwen. Oudere bestuursleden hebben het voordeel van hun ervaring en senioriteit. De zittingstermijn eindigt op de jaarvergadering na het zeventigste levensjaar, waarna het bestuur de termijn maximaal twee jaar kan verlengen. Als tweede middel om het bestuur alert te houden hanteren wij een systeem van tweejaarlijkse interne evaluaties van directeur en alle bestuursleden. Deze onderlinge feedback op ons functioneren wordt goed voorbereid en functioneert als het stemmen van de instrumenten in een ensemble: na de stemming klinkt het zuiverder. De evaluaties zijn een waardevol middel, niet alleen voor het bestuur. Ook voor de kring van medewerkers worden evaluatierondes georganiseerd.

De Iona Stichting als lerende organisatie is gericht op continue verbetering in de lopende zaken, in de menselijke verhoudingen en de in aansluiting van ons beleid op de realiteit om ons heen. Er vinden evaluaties plaats van toegekende projecten, van studiebeurzen en promoties, van de eigen initiatieven, van de beleggingen, en van de jaarrekening. Houden wij de samenhang tussen dat alles echter voldoende in het bewustzijn? Dat eist een speciale aandacht. Gemaakte fouten zien wij als leermoment. Daarom zijn wij dankbaar als ze gesignaleerd worden.

Structuur van de Stichting

De besluitvormingsstructuur bij de Iona Stichting is als volgt: het Dagelijks Bestuur (DB) is eindverantwoordelijk voor alle beslissingen. Het DB maakt, naar Angelsaksisch model, deel uit van het Algemeen Bestuur (AB), dat een beleidvormende en toezichhoudende functie heeft. Dit model is in Nederland niet gebruikelijk, maar wij ervaren dat het uitstekend functioneert. Ignaz Anderson neemt als directeur deel aan alle beraadslagingen: maandelijks in het DB en elk kwartaal in het AB. Hij is verantwoordelijk voor de uitvoering van het werk, voor het secretariaat met vijf medewerkers, maar ook - en dat is uitzonderlijk - voor het uitvoerende werk van de bestuursleden. In het project *Antroposofie en Samenleving* is bestuurslid Clarine van Lookeren Campagne benoemd als projectleider. Bestuurslid Jan Huisman is benoemd tot projectleider van het initiatief *Duurzame gezondheidszorg*. De directeur ziet erop toe dat dit niet tot belangenverstrengeling leidt. Mocht dit zich toch voordoen, dan zal hij een beroep doen op het AB.

De penningmeester vormt met directeur en voorzitter een Financiële Commissie, die regelmatig met de vermogensadviseur als externe deskundige vergadert. De leden van het Dagelijks Bestuur zijn naast de maandelijkse vergaderingen vrijwel wekelijks actief in commissies, besprekingen met aanvragers, projectbijeenkomsten, openingen, representaties en intern beraad. De Iona Stichting kent geen bonussen of andere toeslagen en de bestuursleden ontvangen geen enkele bezoldiging. Wanneer een bestuurslid wordt aangesteld als projectleider is in die hoedanigheid wel bezoldiging mogelijk.

Transparantie, Jaarverslag, Jaarrekening en accountantsverklaring

Het beleid is uitdrukkelijk gericht op transparantie in structuur, werkwijze, verantwoording, beleidsplan, financiën, en bestedingen. Beleidsplan, jaarverslag en jaarrekening zijn via de website te raadplegen en worden op aanvraag toegezonden. De Jaarrekening is ingericht volgens de Nederlandse Standaard 810 en volgens Richtlijn 650 van het Ministerie van Financiën voor vermogensfondsen. Jaarverslag en jaarrekening worden jaarlijks voorgelegd aan de jury van de Transparantprijs, ten einde onze jaarverslaggeving te toetsen aan de nieuwste trends op dit gebied.

Samenwerking met andere instellingen

De stichting speelt een actieve rol in de Vereniging Fondsen in Nederland, de belangrijkste brancheorganisatie voor vermogensfondsen, alsmede, op internationaal niveau in het vaste *Stiftungstreffen* van een groep Duitse, Zwitserse en Zweedse stichtingen. De directeur neemt deel aan het Amsterdamse Fondsenoverleg en aan een intervisiegroep van Fondsendirecteuren. Hij is lid van de Raad van Toezicht van de GLS-Treuhand, onderdeel van de sociaal ecologische GLS-Bank in Bochum, wereldwijd de oudste groene bank. Hij is ook lid van de stuurgroep *Economy Transformers*, een netwerk van mensen die werken aan oplossingen om economische structuren en hun onderliggende waardensysteem te herzien. Hij speelt een coachende rol in samenwerkingsverbanden met fondsen in de gezondheidszorg, maar ook met onderwijsvernieuwers bij de ontwikkeling van een ander onderwijsparadigma. Knowmads is bijvoorbeeld zo'n partner. Vanzelfsprekend is er structureel en intensief contact met de Antroposofische Vereniging in Nederland, evenals met de Algemene Antroposofische Vereniging in het Goetheanum, de secties van haar Hogeschool, en met het Rudolf Steiner Archiv in Dornach.

Nevenfuncties

Directeur *Ignaz Anderson*, pedagoog en voorheen verbonden aan de Vrije School te Den Haag, heeft een nevenfunctie als lid van de Raad van Toezicht van de GLS Treuhand e.V. Daarnaast is hij lid van de stuurgroep Economy Transformers en coach binnen Knowmads. Voorzitter *Michiel ter Horst* is jurist en was lange tijd verbonden aan het Bernard Lievegoed College for Liberal Arts (voorheen Vrije Hogeschool). Hij is initiatiefnemer en voorzitter van de Stichting Rudolf Steiner Vertalingen. Penningmeester *Jan Huisman* is organisatieadviseur bij Bureau Hasper en van der Torn en bestuurslid van de Stichting Inspiratie voor Duurzame Gezondheidszorg. Ook is hij lid van de Raad van Toezicht Vrije School Widar. Secretaris *Clarine van Lookeren Campagne* is als docent verbonden aan het Bernard Lievegoed College for Liberal Arts (voorheen Vrije Hogeschool) en zij is werkzaam als organisatieontwikkelaar en coach. *Lili Chavannes* is theoloog, mediator en biografisch consultant. Deze vier vormen het Dagelijks bestuur binnen het Algemeen bestuur.

Verdere Algemeen Bestuursleden zijn vice-voorzitter *Merlijn Trouw*, directeur-bestuurder van woon- en werkgemeenschap OlmenEs. *Désanne van Brederode*, studeerde filosofie, is schrijver en geeft geregeld lezingen over uiteenlopende onderwerpen van levensbeschouwelijke aard. *Maarten de Jong* is partner bij Adviesbureau Ethics & Business Integrity Services en lid van de Raad van Toezicht Vrije School Widar. *Maarten Roest Crollius* is rector van het Geert Groote College. *Selma Steenhuisen* is naast Kaos Pilot ook werkzaam als consultant voor Ashoka Nederland. Daarnaast is Selma oprichter en voorzitter van XS21World.

Verantwoord ondernemen?

De uitkeringsquote van de Iona Stichting als percentage van het vermogen is met ruim 8% zeer hoog in vergelijking met andere fondsen in Nederland. Een zo hoog uitkeringspercentage kan een risico voor de continuïteit van de stichting meebrengen. Maar het is al gezegd, het bestuur hanteert continuïteit niet als een abstracte doelstelling. Wij vertrouwen liever op onze schenkers. Zolang de projecten die we ondersteunen of initiëren werkelijk waardevol zijn, mogen we hopen dat onze schenkers dit zien en ons niet in de steek laten. We beschouwen deze hoop als de basis van onze continuïteit. Tegelijkertijd moeten wij ook erg zuinig zijn. Onze aanvragers dwingen ons zuinig te zijn. Het blijft moeilijk schipperen. *Belemmeringen* voor het bereiken van de doelstellingen ervaart het bestuur vooral in de kleine omvang van de organisatie. Financiële uitdagingen zijn er ook, vooral als een project van hoge kwaliteit onze financiële draagkracht te boven gaat en wij ons tot het uiterste inspinnen om hulp van particulieren of collega stichtingen te verkrijgen. Hun hulp stemt tot grote dankbaarheid.